

2020

**Kouvolan Kymijoen pohjoisosan ROYK
Hautalanlampi, Riihilampi ja Kontjärvi
Luontoselvitys
2020**

Petri Parkko

 Luontoselvitys
KOTKANSIIPPI

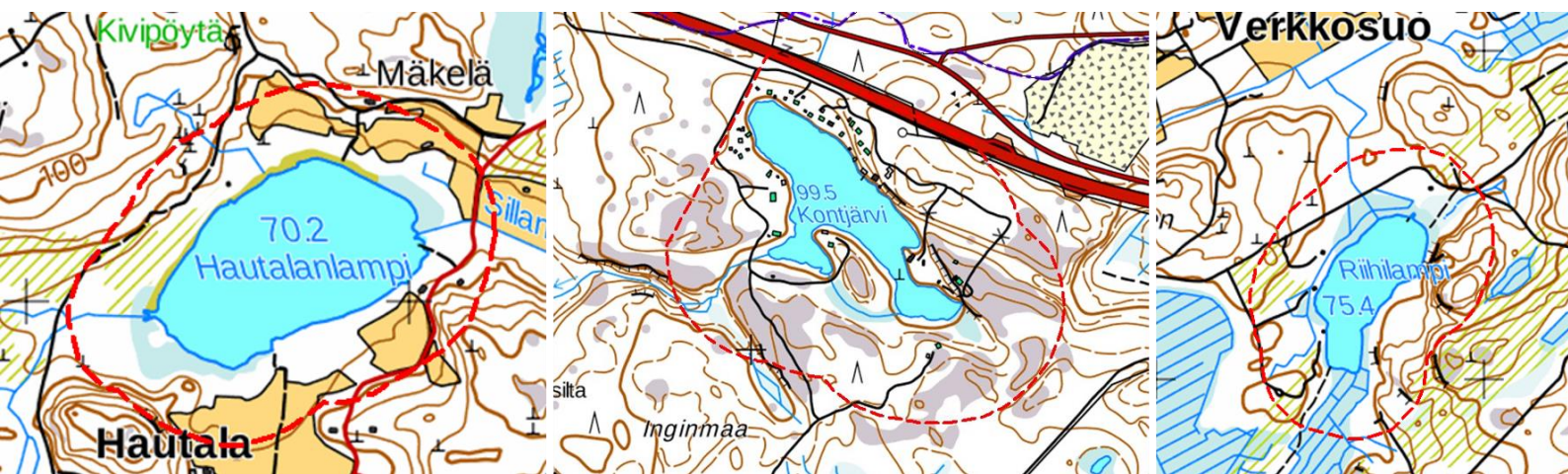
7.10.2020

Sisällys

1. Taustoja	3
2. Menetelmät ja aineisto.....	3
3. Hautalanlampi.....	6
3.1. Alueen luonnon yleiskuvaus	6
3.2. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit	8
3.3. Uhanalaiset ja silmälläpidettävät NT lajit.....	10
3.4. Arvokkaat elinympäristöt.....	11
3.5. Päätelmät ja suositukset	13
4. Riihilampi	16
4.1. Alueen luonnon yleiskuvaus	16
4.2. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit	17
4.3. Uhanalaiset ja silmälläpidettävät NT lajit.....	19
4.4. Arvokkaat elinympäristöt	19
4.5. Päätelmät ja suositukset.....	20
5. Kontjärvi.....	22
5.1. Alueen luonnon yleiskuvaus	22
5.2. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji.....	23
5.3. Uhanalaiset ja silmälläpidettävät NT lajit.....	24
5.4. Arvokkaat elinympäristöt.....	24
5.5. Päätelmät ja suositukset.....	25
6. Lähteet.....	27

1. TAUSTOJA

Kouvolan kaupungilla on käynnissä Kymijoen pohjoisosan rantaosayleiskaava, johon otettiin myöhemmin mukaan kolme pientä vesistöä: Hautalanlampi, Kontjärvi ja Riihilampi (kartta 1). Niiltä tarvittiin tiedot kaavoitukseen vaikuttavista merkittävistä luontoarvoista. Kouvolan kaupunki tilasi luontoselvityksen 4.3.2020.

Kartta 1. Hautalanlammen, Kontjärven ja Riihilammen kaavarajaukset.

2. MENETELMÄT JA AINEISTO

Viitasammakko (*Rana arvalis*) Dir IV

Viitasammakko on hämääaktiivinen laji, jonka kutu ajoittuu Kymenlaaksossa yleensä toukokuun alkuun. Vedet lämpenivät keväällä 2020 tavanomaista aikaisemmin ja soidinäänteleviä koiraita kuultiin jo huhtikuun puolella.

Viitasammakkoselvitykset tehtiin kuuntelemalla rannoilta soidinäänteleviä koiraita:

- Hautalanlampi: 26.4.2020 klo 22.00–23.30. Sää: lämpötila alussa +5,5 °C ja lopussa 3,5 °C, heikkoa tuulta.
- Kontjärvi: 21.4.2020 klo 21.35–22.30. Sää: lämpötila +5,5 °C, tuuli 0 m/s. Alueelle tehtiin tarkistuskäynti 26.–27.4.2020 välisenä yönä Hautalanlammen kartoituksen jälkeen.
- Riihilampi: 21.4.2020 klo 20.55–22.00. Sää: lämpötila +6,5 °C, heikkoa tuulta.

Liito-orava (*Pteromys volans*) Dir IV, VU

Liito-oravaselvitykset kohdennettiin ilmakuvien perusteella varttuneisiin metsiin, joissa tutkittiin haapojen ja kuusten tyvet ulostepapanoiden löytämiseksi. Talvi 2019–2020 oli lähes lumeton ja sateet olivat liuottaneet suurimman osan papanoista, joten niiden löytäminen oli hyvin vaikeaa. Metsäkuviot, joilta löydettiin nyt vain muutamia papanoita, voivat olla merkittäviä liito-oravakohteita.

Hautalanlammen liito-oravaselvitys tehtiin 9.3.2020 ja Kontjärven sekä Riihilammen 19.3.2020. Maastotöiden yhteydessä rajattiin potentiaaliset arvokkaat elinympäristöt myöhemmin kesällä tehtäviä tarkistuksia varten.

IV-liitteen sudenkorennot

Sudenkorentoselvityksessä kartoitettiin IV-liitteen sudenkorentolajien lummelampikorenon (*Leucorrhinia caudalis*), täplälampikorenon (*L. pectoralis*) ja sirolampikorenon (*L. albifrons*) lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Selvitys tehtiin Hautalanlammella ja Kontjärvellä kiertämällä vesistöt kokonaan kanootilla ja Riihilammella kiertämällä se kokonaan rantoja pitkin jalkaisin. Alueilla havainnoitiin aikuisia sudenkorentoja kiikareilla ja havaittujen IV-liitteen lajien yksilömäärät kirjattiin ylös. Havaintopaikkojen koordinaatit tallennettiin GPS-laitteeseen. Kartoituspäivät:

- Hautalanlampi: 26.6.2020 klo 12.00–15.00. Sää: lämpötila +28 °C, tuuli 3–4 m/s.
- Kontjärvi: 26.6. klo 16.00–18.00. Sää: lämpötila +30 °C, tuuli SW 3–4 m/s, aurinkoista.
- Riihilampi: 2.7.2020 klo 14.00–16.00. Sää: lämpötila alussa +19 °C ja lopussa +20 °C, enimmäkseen aurinkoista ja heikkoa tuulta.

Arvokkaat elinympäristöt

Arvokkailla elinympäristöillä tarkoitetaan tässä luonnonsuojelulain, vesilain ja soveltaen metsälain 10 § kohteita, uhanalaisia ja silmälläpidettäviä NT luontotyyppisiä, METSO-ohjelmaan sopivia metsiä sekä harkinnan mukaan muita arvokkaita elinympäristöjä. Potentiaaliset arvokkaat elinympäristöt rajattiin kevään liito-oravaselvityksen yhteydessä ja ne käytiin tarkistamassa kesän maastokäyntien yhteydessä.

Tekijä

Luontokartoittaja (eat) Petri Parkko teki luontonselvityksen maastotyöt, karttojen digitoinnin ja raportoinnin. Laura Parkko avusti Riihilammen sudenkorento- ja kasvillisuusselvityksessä.

Aineisto

Eliölajien uhanalaisuus raportissa perustuu 2019 arviointiin (Hyvärinen ym. 2019) ja elinympäristöjen uhanalaisuus 2018 arviointiin (Kontula & Raunio 2018). Eliölajien nimistö raportissa on Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) mukaan. Raportin luontokohdekartat on tulostettu SYKE:n Karttapalvelu Karpalossa © Maanmittauslaitos.

Raportissa käytettyjä lyhenteitä: Dir IV = EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulla kielletty; EN = erittäin uhanalainen; VU = vaarantunut; NT = silmälläpidettävä.

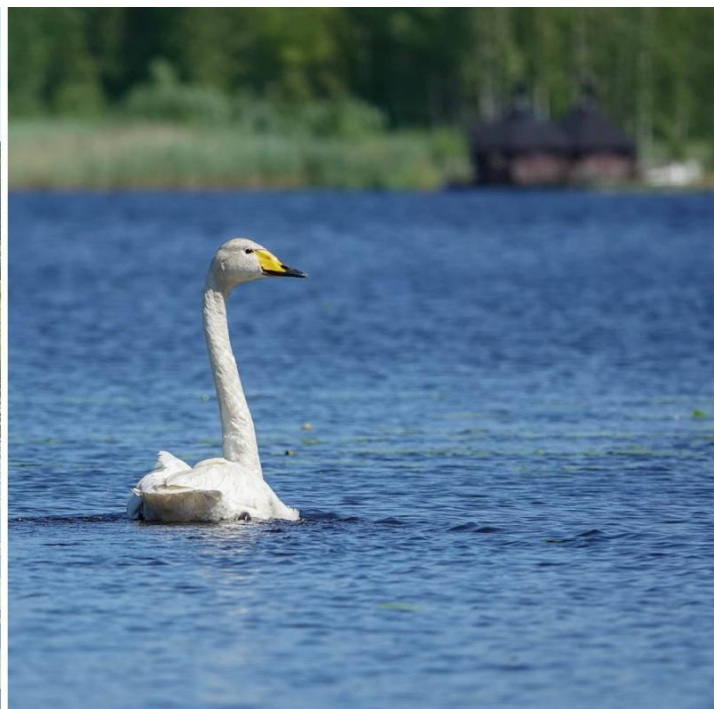
Kuva 1. Hautalanlammen pohjoispään kapeita vesiruovikoita 26.6.2020 © Petri Parkko

3. HAUTALANLAMPI

3.1. Alueen luonnon yleiskuvaus

Hautalanlampi on noin 25 ha laajuinen pieni järvi Hautalan kylässä. Vesistön pohjois- ja eteläreunassa on peltoja, joista suurimmat sijaitsevat sen eteläpuolella. Lounais- ja länsireuna ovat metsäisiä ja mm. liito-oravan (*Pteromys volans*) Dir IV, vu todettiin kuuluvan edelleen metsien lajistoon. Järven länsipuolelle on tehty äskettäin laaja avohakkuu.

Hautalanlammella esiintyy vaihtelevan levyisiä luhtia ja luhtanevoja sekä kapealti vesiruovikkoa. Rannoilla pesii ruokokerttusia (*Acrocephalus schoenobaenus*) NT ja pajusirkkuja (*Emberiza schoeniclus*) vu. Edustavin neva, jossa pesivät mm. kurki (*Grus grus*) ja laulujoutsen (*Cygnus cygnus*) (kuva 3), sijaitsee järven lounaispäässä, jossa ovat myös laajimmat isoulpukkakasvustot (kuva 2). Luhtaisilla rannoilla lisääntyvät IV-liitteen lajeista viitasammakko (*Rana arvalis*) sekä lummelampikorento (*Leucorrhinia caudalis*) ja täplälampikorento (*L. pectoralis*).

Kuva 2 (vas). Hautalanlammen lounaisosan ulpukkakasvustoja ja luhtaista saranevaa. **Kuva 3** (oik). Laulujoutsen kuu-
luu Hautalanlammen pesimälinnustoon. 26.6.2020 © Petri Parkko

Järven itäisimmässä osassa rakennettujen rantojen kasvillisuus on käytännössä poistettu, mutta muuten rannat ovat laajalti rakentamattomia. Luoteisosassa on vanha käytöstä poistunut mökki ja eteläisimpään osan on rakennettu yksi uusi mökki. Järven luoteisosassa kasvaa koivuvaltaista metsää, josta löytyi karttaan merkitsemätön katettu lähde. Siitä virtaa mutkitteleva noro luhtanevalle.

Kuva 4. Viitasammakon, täplälampikorenon ja lummelampikorenon elinympäristöä Hautalanlammen lounaisosassa 26.6.2020 © Petri Parkko

3.2. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Liito-oravan (*Pteromys volans*) Dir IV, VU elinalue (kartta 2, kohde 1)

Metsäiseltä Tupamäeltä löytyi maaliskuussa 2020 liito-oravan elinalue, jolta löytyi myös lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi tulkittavia kolohaapoja, mutta papanoita oli hyvin niukasti.

Viitasammakon (*Rana arvalis*) Dir IV lisääntymispaikat

- Kutualue 1 (kartta 2, kohde 2): vesiruovikossa kuultiin vähintään 10 koirasta.
- Kutualue 2 (kartta 2, kohde 3): laajalla alueella kuultiin yli 20 koirasta.
- Kutualue 3 (kartta 2, kohde 4): järven lounaisosassa kuultiin muutamia koiraita.

Kuva 5 (vas). Lummelampikorentokoiras. **Kuva 6** (oik). Täplälampikorentokoiras. Hautalanlampi 26.6.2020 © Petri Parkko

Täplälampikorenon (*Leucorrhinia pectoralis*) Dir IV lisääntymispaikat (kartta 2, kohteet 5)

Täplälampikorento on Hautalanlammella hyvin vähälukuinen, sillä lajin lisääntymispaikoille tyypillistä mosaiikkimaista ja rikkonaista vesikasvillisuutta esiintyy vain paikoin. Havaintoja tehtiin vain kolmesta koirasta (kuva 6).

Lummelampikorenon (*Leucorrhinia caudalis*) Dir IV lisääntymispaikat (kartta 2, siniset pallot)

Hautalanlammella kasvaa paljon lummelampikorenon suosimia kelluslehtisiä kasveja, joten sopivaa habitaattia on lähes kaikilla rannoilla. Ainoastaan järven itäisimmän osan rannat ovat niin siistittyjä, ettei niistä löydy sopivia lisääntymispaikkoja lajille. Lummelampikorenon koiraita (kuva 5) löytyi yhteensä 105 ja naaraita vain yksi.

Kirjoverkkoperhoselle (*Euphydryas maturna*) Dir IV sopiva lisääntymishabitaatti

Hautalanlammen pohjoispuolella olevien pienten peltojen reunoilla, aivan kaava-alueen rajalla, kasvaa paljon kirjoverkkoperhosen toukkien tärkeintä ravintokasvia, kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*).

Kuva 7. Erittäin uhanalainen soukkasavikkalude Hautalassa 1.11.2016 © Pekka Raukko

3.3. Uhanalaiset ja silmälläpidettävät NT lajit

Soukkasavikkalude (*Piesma capitatum*) EN (karta 2, punainen tähti)

Soukkasavikkaludetta (kuva 7) on saatu seulomalla hiekkapohjaisesta rinnepellosta, mutta viimeiset havainnot ovat vuodelta 2016 (Pekka Raukko). Laji elää kitukasvuisiksi jäävillä jauhosavikoilla (*Chenopodium album*).

Liito-orava (*Pteromys volans*) Dir IV, VU

Ks. 3.2. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit.

Pyy (*Tetrastes bonasia*) VU

Töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*) VU

Töyhtötiaisen ääntelyä kuultiin 9.3.2020 Tupamäellä, joka sopii hyvin lajin pesimisalueeksi.

Pajusirkku (*Schoeniclus schoeniclus*) VU

Järvellä pesii vähintään kuusi pajusirkkuparia. Pohjoispään rantaluhtien ja luhtaisten nevojen pajukoissa lauloi 26.6.2020 kolme koirasta, nähtiin koiraan tuovan toukkia poikasilleen (raportin kansikuva) ja lisäksi ruovikosta kuultiin lajin ääntelyä.

Surupirkko (*Hyperaspis concolor*) VU (kartta 2, punainen tähti)

Hautalan hiekkapohjaisesta rinnepellosta on saatu seulomalla säännöllisesti surupirkkoja. Viimeiset havainnot ovat vuodelta 2019 (Pekka Raukko).

Kuva 8. Uhanalaisen surupirkon koiras ja naaras Hautalassa 14.4.2018 © Pekka Raukko

Västäräkki (*Motacilla alba*) NT

Västäräkistä tehtiin pesimiseen viittaava havainto järven pohjoisosassa, jossa havaittiin naaras ja vähintään kaksi lentokykyistä poikasta.

Ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*) NT

Ruokokerttusia pesii monin paikoin järven rantaruovikoissa. Eniten havaintoja tehtiin järven pohjoispäässä, jossa pesi kesällä 2020 vähintään kolme paria.

3.4. Arvokkaat elinympäristöt

Lähde ja noro (kartta 2, kohteet 6 ja 7)

Lähteeseen on aikoinaan asetettu kehikko ja se on katettu, mutta rakenteet ovat lahoamassa ja kohde ennallistettavissa. Pohjavettä virtaa noroa pitkin Hautalanlammen rantaluhdalle. Kohteet ovat vesilain suojelemia.

Luhtanevat vu (kartta 2, kohteet 8 ja 9)

Laajin luhtanevakuvio 9 on kasvillisuudeltaan monipuolisin ja lajistoon kuuluu mm. Kouvolan seudulla hyvin paikoittaisena esiintyvä nevaimarre (*Thelypteris palustris*) (kuva 9). Kohteilla kasvaa melko paljon järviruokoa ja ne vaihtuvat vesiruovikoihin. Kasvillisuudeltaan rikkonaisissa reunoissa on IV-liitteen sudenkorentojen ja viitasammakon (*Rana arvalis*) lisääntymispaikkoja. Luhtanevalla 9 pesivät kurki (*Grus grus*) ja laulujoutsen (*Cygnus cygnus*) (kuva 3) sekä pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*) vu. Kohteen 8 arvoa nostaa pohjavesivaikutus.

Kuva 9. Nevaimarretta Hautalanlammen luhtanevan reunassa 26.6.2020 © Petri Parkko

Metsäluhta (kartta 2, kohde 10)

Kohteen länsireuna on koivuluhtaa ja itäosa tervaleppäluhtaa EN. Reunaan kaivettu oja hieman heikentää kohteen edustavuutta, mutta kyseessä on harvinainen ja säästämisen arvoinen luontotyyppi.

Entinen hakamaa (kartta 2, kohde 11)

Pienen metsäkuvion puusto on melko luonnontilaista ja kasvillisuus viittaa laidunnukseen. Puustona kasvaa vanhoja metsämäntyjä ja pensaskerroksessa katajaa (*Juniperus communis*).

3.5. Päätelmät ja suositukset

Natura 2000- ja luonnonsuojelualueet

Kaava-alueella tai sen läheisyydessä ei ole Natura-alueita eikä luonnonsuojelualueita.

Arvokkaat elinympäristöt

Vesilain suojelamat kohteet jätetään kaikenlaisen kaivutoiminnan ulkopuolelle. Lähde olisi syytä ennallistaa, sillä sitä ei ole todennäköisesti käytetty aikoihin.

Rajatut luhtanevat ja metsäluhta ovat uhanalaisen vu pajusirkun pesimäalueita ja niiden reunat ovat useiden IV-liitteen lajien lisääntymispaikkoja. On melko todennäköistä että kohteilla elää myös useita uhanalaisia ja silmälläpidettäviä NT hyönteislajeja. Luhtanevat ja metsäluhta tulisi jättää kokonaan ojitusten, ruoppaamisen ja rakentamisen ulkopuolelle.

Entinen hakamaa on rajattu kehityskelpoisen kohteena, josta on kehittymässä arvokas luontokohde. Se pyritään jättämään rakentamisen ja hakkuiden ulkopuolelle.

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Liito-oravan elinalue lähiympäristöineen jätetään hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle. Länsireunan laaja hakkuu on heikentänyt merkittävästi puustoisia kulkuyhteyksiä sekä pienentänyt liito-oravalle sopivia metsiä, joten suurella todennäköisyydellä yksilöiden liikkuminen elinalueen ja muiden metsien välillä tapahtuu kaava-alueen ulkopuolella.

Viitasammakko ja IV-liitteen sudenkorennot huomioidaan jättämällä niiden lisääntymisalueet ojistusten ja ruoppausten ulkopuolelle. Niiden lisääntymispaikkojen kohdalle ei voida osoittaa samanlaista rantarakentamista kuin Hautalanlammen itäisimmässä osassa on tehty: vesikasvillisuuden poistaminen sekä rantojen siistiminen ja kiveäminen hävittävät lisääntymispaikat.

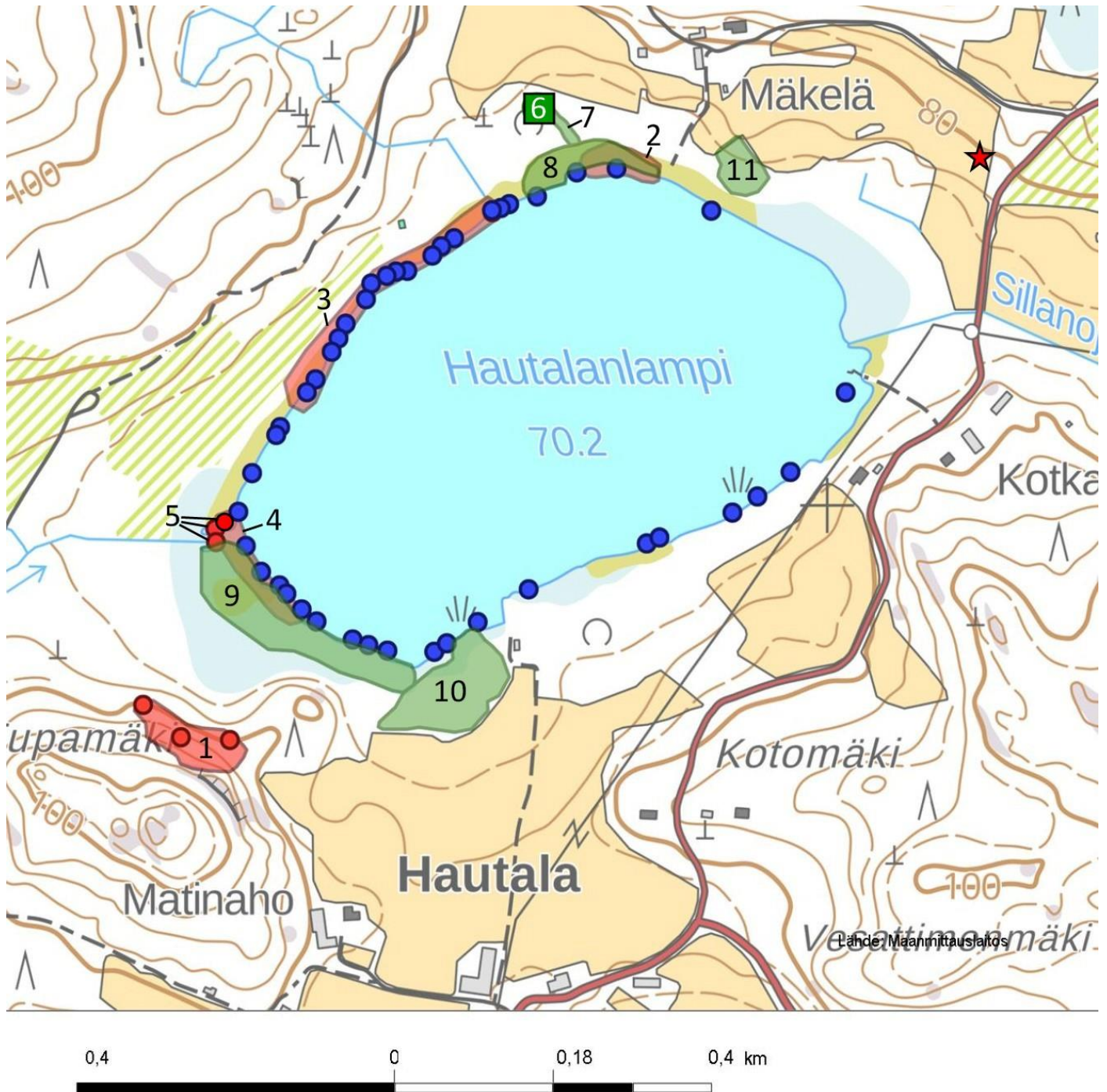
Kirjoverkkoperhosen esiintymistilanne on syytä selvittää, jos Hautalanlammen pohjoispuolen pelloille osoitetaan rakentamisaikoja.

Uhanalaislajisto

Uhanalaiset lintulajit huomioidaan parhaiten säästämällä arvokkaina elinympäristöinä esitellyt kohteet.

Liito-orava Dir IV, VU: ks. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit.

Hautalan pohjoispuolen hiekkapohjaisen rinnepellon itäreunasta (kartta 2, punainen tähti) on löytynyt kaksi luonnonsuojelullisesti merkittävää hyönteislajia ja alueen hyönteislajisto on muutenkin monipuolinen ja edustava. Jos pelto aiotaan poistaa viljelykäytöstä, tulisi alueella tehdä hyönteiselvitys.

Kartta 2. Hautalanlammen luontokohteita: 1 = liito-oravan elinalue, 2–4 = viitasammakon kutualueet, 5 = täplälampikorennon lisääntymispaikat, 6 ja 7 = vesilakikohteet, 8–11 = arvokkaat elinympäristöt. Lummelampikorennon lisääntymispaikat on merkitty sinisillä palloilla ja uhanalaislajiston esiintymä punaisella tähdellä.

4. RIIHILAMPI

4.1. Alueen luonnon yleiskuvaus

Riihilampi on pieni ja kirkasvetinen metsien ympäröimä lampi Voikkaan koillispuolella. Sen länsireunalla on kolme kesämökkiä ja pohjoisosassa yksi. Rantasuot ovat ojitettuja, pieniä kapeita ja katkeilevia nevareunuksia lukuun ottamatta. Niissä kasvaa melko monipuolista suokasvillisuutta: luhtasuoputkea (*Peucedanum palustre*), jouhisaraa (*Carex lasiocarpa*), kurjenjalkaa (*Comarum palustre*), monin paikoin järviruokoa (*Phragmites australis*), muurainta (*Rubus chamaemorus*), maa-riänkämmeä (*Dactylorhiza maculata* subsp. *maculata*), luhtavillaa (*Eriophorum angustifolium*) ja mutasaraa (*Carex limosa*) sekä pullosaraa (*C. rostrata*). Rannoilla kasvaa monin paikoin korpi-paatsamaa (*Frangula alnus*).

Kelluslehtisten määrä lammella vaihtelee; eniten isoulpukkaa (*Nuphar lutea*) (kuva 10) kasvaa eteläpäässä, jossa esiintyy myös eniten lummelampikorentoja (*Leucorrhinia caudalis*) Dir IV. Lammen itäreunassa kelluslehtisten määrä on vähäinen. Pohjakasvillisuus on enimmäkseen niukkaa, mutta pohjoisosan veneväylällä ja sen tuntumassa kasvaa paljon ruskoärviää (*Myriophyllum alterniflorum*). Pohjassa on monin paikoin hakopuita. Lammella pesi kesällä 2020 telkkä (*Bucephala clangula*).

Edustavimmat metsät ovat Riihilammen itäreunassa, josta rajattiin luontokohteina kaksi liito-oravalle (*Pteromys volans*) Dir IV, VU sopivaa, metsähaapaa (*Populus tremula*) kasvavaa, kuviota sekä yksi korpi. Luoteisosan ojaan on tehty pohjapato, jolla on saatu lammen vedenpinta pysymään hieman korkeammalla. Ojitetut osat ovat turvekangasta, jonka puusto on nuorta metsäkuusta, koivua ja metsämäntyä, korpipaatsamaa kasvaa pensaskerroksessa.

Lammen eteläosassa on melko laaja lähelle rantaa ulottuva siemenpuuasentoon hakattu aukko sekä sen itäpuolella ojitettua puustoltaan kuusivaltaista turvekangasta ja muuttumaa.

Kuva 10. Riihilampi on matala ja kirkasvetinen. Eteläosassa kasvaa paljon isoulpukkaa. 2.7.2020 © Petri Parkko

4.2. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Liito-oravalle (*Pteromys volans*) Dir IV, VU sopivat metsät

- **Liito-oravalle sopiva metsä 1** (kartta 3, kohde 1)

Puustoltaan varttuneella kuusivaltaisella kuviolla (kuva 10) kasvaa kolme suurempaa metsähaapaa. Kuvion tervalepässä (*Alnus glutinosa*) on tikankolo, joka voisi sopia liito-oravan pesintään.

- **Liito-oravalle sopiva metsä 2** (kartta 3, kohde 2)

Pienen jyrkänteen länteen viettävässä rinteessä kasvaa varttunutta metsäkuusta, vanhoja metsämäntyjä sekä metsähaapaa. Kohde sopisi ainakin liito-oravan ruokailualueeksi.

Lummelampikorennon (*Leucorrhinia caudalis*) Dir IV **lisääntymispaikat** (kartta 3, siniset pallot)

Lummelampikorennon merkittävin lisääntymispaikka Riihilammella on kesän 2020 selvityksen perusteella sen kapeamman eteläosan itäreuna. Myös pohjoispään veneväylän läheisyydessä havaittiin useita koiraita. Riihilammella nähtiin yhteensä 24 koirasta, paritteleva pari (kuva 11) ja muniva naaras.

Kuva 11. Ulpukanlehdellä parittelevat lummelampikorennot Riihilammen eteläosassa 2.7.2020 © Petri Parkko

Kirjoverkkoperhoselle (*Euphydryas maturna*) Dir IV sopivat lisääntymishabitatit

Riihilammelle johtavien mökki- ja metsäautoteiden varsilla sekä pohjoispään hakkuilla ja taimikoissa kasvaa paljon kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*), joka on kirjoverkkoperhosen toukien tärkein ravintokasvi. Perhonen suosii erilaisia puoliavoimia metsäympäristöjä ja em. alueet sopisivat hyvin lajin lisääntymispaikoiksi.

4.3. Uhanalaiset ja silmälläpidettävät NT lajit**Pyy (*Tetrastes bonasia*) VU****Töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*) VU**

Riihilammen pohjoispään varttuneessa kuusivaltaisessa metsässä kuultiin 19.3.2020 töyhtötiaisen ääntelyä. Parhaiten lajille sopivat lammen itäreunan varttuneet metsät, joissa on pesintään sopivia lahopökölöitä.

Isokoskelo (*Mergus merganser*) NT

Riihilammella havaittiin 21.4.2020 isokoskelopari, joka ei todennäköisesti pesinyt alueella.

4.4. Arvokas elinympäristö**Ojittamaton korpikuvio (kartta 3, kohde 3)**

Melko laajalla korpikuviolla esiintyy eri suotyyppejä: yläosassa esiintyy kapeana juottina soareahii-renporrasporrasta (*Athyrium filix-femina*) kasvavaa saniaiskorpea, joka vaihtuu lähellä rantaa edustavaksi metsäkortekorveksi EN (kuva 12). Läheltä järven rantaa löytyi Kouvolan seudulla melko paikoittaisena esiintyvää herttakaksikkoa (*Neottia cordata*) (kuva 13). Korven kuusivaltainen puusto on melko luonnontilaista ja kuviolla on paljon maapuuta.

Kuva 12 (vas). Riihilammen itäreunan ojittamatonta korpea. **Kuva 13** (oik). Kukkiva herttakaksikko. 2.7.2020
© Petri Parkko

4.5. Päätelmät ja suositukset

Natura 2000- ja luonnonsuojelualueet

Kaava-alueella tai sen läheisyydessä ei ole Natura-alueita eikä luonnonsuojelualueita.

Arvokkaat elinympäristöt

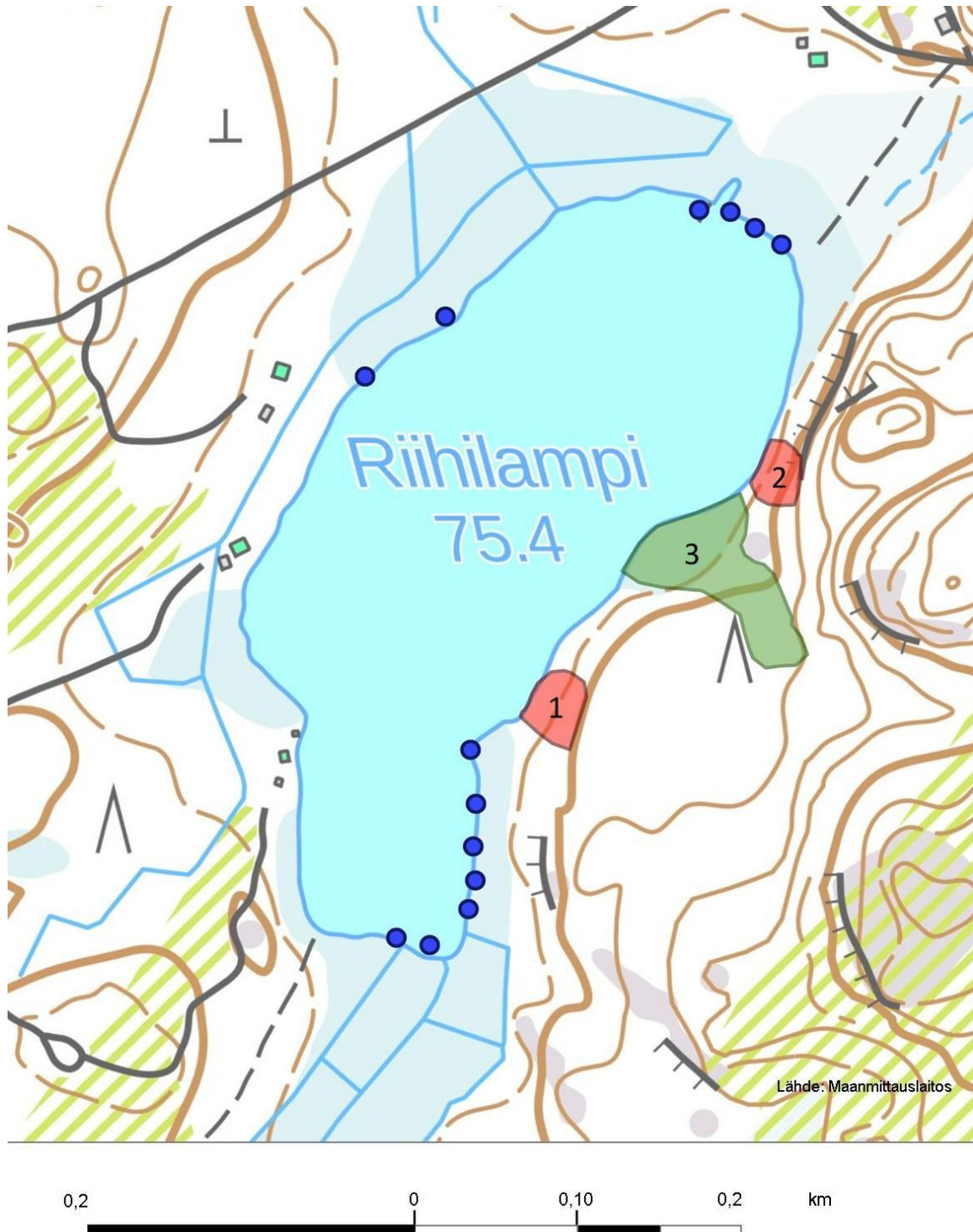
Riihilammelta rajattiin vain yksi arvokas elinympäristö, joka jätetään kokonaan hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle. Korpikuvio lähimetsineen voisi sopia METSO-metsiensuojeluohjelmaan.

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Liito-oravalle sopivat metsäkuviot on syytä tarkistaa ennen mahdollista puiden kaatamista. Kohteet tulisi jättää rakentamisen ja hakkuiden ulkopuolelle, sillä ne ovat metsähaapaa kasvavina muutenkin tärkeitä luonnon monimuotoisuudelle.

Uhanalaislajisto

Alueen uhanalaiset lintulajit huomioidaan jättämälle alueelle rakentamattomia metsiä.

Kartta 3. Riihilammen luontokohteita: 1 ja 2 = liito-oravalle sopivat metsät ja 3 = arvokas elinympäristö. Lummelampikoren lisääntymispaikat on merkitty sinisillä palloilla.

5. KONTJÄRVI

5.1. Alueen luonnon yleiskuvaus

Kontjärvi on karu ja kasvillisuudeltaan enimmäkseen hyvin niukka järvi Vt 12 läheisyydessä. Tie-
melu kantautuu melko hyvin etenkin pohjoisosiltaan tiuhaan rakennetulle järvelle. Koillisreunassa
kasvaa paljon liito-oravan (*Pteromys volans*) Dir IV, VU tärkeintä ravintopuuta metsähaapaa ja alu-
eella tehtiin keväällä 2020 aiempien vuosien tapaan paljon papanahavaintoja.

Kuva 14. Kontjärven mökitettyä pohjoisreunaa. Vesikasvillisuus on suuressa osassa järveä hyvin vähäistä.
© Petri Parkko

Karuuden takia myös sudenkorentolajisto on niukkaa, eikä Kontjärveltä löytynyt lainkaan IV-liit-
teen lajeja. Vain kaakkoisosan erillinen lahdelma on hieman rehevämpi ja etenkin isoulpukkaa kas-
vaa paljon. Kontjärvellä nähtiin huhtikuussa kahden laulujoutsenparin (*Cygnus cygnus*) reviirikiis-
taa, mutta ilmeisesti kumpikaan pari ei asettunut sille pesimään.

Järven läheisyydessä on useita kallioalueita sekä melko edustavia ja puustoltaan luonnontilaisia jyrkänteitä. Metsähaapaa suosiva harmaapäätikka (*Picus canus*) sekä uhanalainen EN hömötiainen (*Poecile montanus*) kuuluvat alueen metsälinnustoon.

5.2. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji

Liito-orava (*Pteromys volans*) Dir IV, VU (kartta 4, kohteet 1, 2 ja 3)

Kontjärven liito-oravan elinalueet (kartta 4, kohteet 1 ja 2) ovat ennestään tunnettuja: alueella on tehty havaintoja lajista tiesuunnitteluun liittyvissä luontoselvityksissä vuonna 2006 (Luontoselvitys Kotkansiipi 2006) ja 2014 (Parkko 2014). Papanoita löytyi kartan 4 kohteelta 1 paljon ja sillä on myös pesintään sopivia kolohaapoja.

Kuva 15. Keväällä 2020 liito-oravalle tyypillisiä keltaisia papanoita löytyi harvoin ja niiden havaitseminen oli tavallista hankalampaa. Kontjärvi 19.3.2020 © Petri Parkko

Liito-oravan papanoita löytyi aiempien vuosien tapaan myös aivan mökkien pihapiireistä (kartta 4, kohteet 3). Pisteistä keskimäinen on lisääntymis- ja levähdyspaikaksi tulkittava lajin pesintään sopiva pönttö.

5.3. Uhanalaiset ja silmälläpidettävät nt lajit

Hömötiainen (*Poecile montanus*) EN

Kontjärven rantametsässä kuultiin maaliskuun 2020 maastokäynnillä hömötiaisen ääntelyä. Etenkin kallioalueilla ja jyrkänteillä on lajin pesintään sopivia pötkelöitä.

Liito-orava (*Pteromys volans*) Dir IV, VU

Ks. 5.2. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit.

5.4. Arvokkaat elinympäristöt

Kallioalue (kartta 4, kohde 4)

Kohde on vanhoja metsämäntyjä kasvavalta puustoltaan lähes luonnontilainen, osin sammal- ja osin poronjäkäläpeitteinen silikaattikallio. Lahopuuta kuviolla on melko niukasti: vain muutama kelo. Pensaskerroksessa kasvaa katajaa. Kohde saattaa täyttää metsälain 10 § vaatimukset.

METSO-ohjelmaan sopiva metsä (kartta 4, kohde 5)

Kohde on rantaan rajoittuva vanhoja metsämäntyjä sekä koivua ja alikasvoksena metsäkuusta kasvava kuvio, joka on ravinteisuudeltaan mustikkatyyppin kangasta. Puusto on melko luonnontilaista ja luontaisesti uudistunutta, mutta lahopuuta esiintyy vähän. Varttuneet havupuuvallat tuoreet kankaat on uhanalainen vu luontotyyppi.

Jyrkänne 1 (kartta 4, kohde 6)

Puustoltaan luonnontilaisen yli 10 metrin korkuisen jyrkanteen vanhoissa metsämännnyissä kasvaa vain vanhoissa puissa esiintyvää männynkääpää (*Phellinus pini*). Kuvion puustona kasvavat metsämännyn lisäksi vähän rauduskoivua, pensaskerroksessa kasvaa katajaa. Jyrkänne saattaa täyttää metsälain 10 § vaatimukset.

Jyrkänne 2 (kartta 4, kohde 6)

Melko edustavan ja korkean jyrkanteen alusmetsä metsähaapoineen on liito-oravan Dir IV, VU elin- aluetta. Keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkanteet on silmälläpidettävä NT luontotyyppi ja jyrkänne saattaa täyttää myös metsälain 10 § vaatimukset.

5.5. Päätelmät ja suosituksetNatura 2000- ja luonnonsuojelualueet

Kaava-alueella tai sen läheisyydessä ei ole Natura-alueita eikä luonnonsuojelualueita.

Arvokkaat elinympäristöt

Arvokkaat elinympäristöt pyritään jättämään hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle.

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Koko Kontjärven pohjoisreuna on potentiaalista liito-orava- aluetta ja lisääntyminen voi tapahtua myös pihapuissa ja mökkien rakenteissa. Tästä syystä metsähaapojen kaatamista koko alueella tulee välttää. Tontit tulisi pitää mahdollisimman puustoisina. Liito-oravan elinalueet jätetään kokonaan hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle.

Uhanalaislajisto

Liito-orava Dir IV, VU: Ks. edellinen.

Alueella havaittiin yksi uhanalainen lintulaji, hömötiainen EN. Lajille luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset metsät ovat elinehto. Pesintään sopivia pötkelöitä löytyy etenkin arvokkaiksi elinympäristöiksi rajatuilta kallioalueilta ja jyrkenteiltä, jotka tulisi jättää rakentamisen ja hakkuiden ulkopuolelle.

Kartta 4. Kontjärven luontokohteita: 1 ja 2 = liito-oravan elinalueita, 3 = liito-oravan papanapaikkoja sekä lisääntymis- ja levähdyspaikka, 4–7 arvokkaat elinympäristöt.

6. LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö. Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Luontoselvitys Kotkansiipi 2006: Jokue – Suvioja välin luontoselvitys 2006. Pohjoiset vaihtoehdot. Luontoselvitysraportti.

Parkko, P. 2014: VT12 Tillola-Keltti TS:n tarkistus, luontoinventoinnit. Luontoselvitysraportti. – Kaakkois-Suomen ELY-keskus.